

Dyslexie vraagt om duidelijke afspraken

Tijdens de bijeenkomst van de werkgroep Door- gaande Lijnen van 21 februari gaven Petra de Waard en Daniëlle van der Werf een presentatie over het dyslexiebeleid. Beiden zijn onderwijsadviseur en verbonden aan OBD Noordwest. Met name de discussie tussen en met de werkgroep na de presentatie leverde interessante inzichten op.

De Waard en Van der Werf gaven allereerst een presentatie over het dyslexiebeleid. In de routing staat (uiteraard) de leerling centraal en wordt gewerkt met verschillende ondersteuningsniveaus, 1 tot en met 4. Richting niveau 4 wordt de samenwerking tussen school en ouders steeds strakker. Vanaf niveau 2 is er sprake van extra instructie en begeleidende oefening. Op niveau 3 is dat intensieve begeleiding door middel van specifieke interventie. Die interventies kunnen van verschillende methoden zijn. Bekend zijn Connect, Ralfi en Bouw!. Het zijn interventieprogramma's om op school én thuis instructie te krijgen. Dit vraagt veel van de leerling en de organisatie.

Criteria en vergoeding

Belangrijkste criterium voor dyslexie is een hardnekkige achterstand: de leerling behoort op drie achtereenvolgende hoofdmetingen tot de 10 procent zwakst scorende leerlingen op technisch lezen op woordniveau. En tot de 16 procent zwakst scorende leerlingen op technisch lezen op woordniveau en de zwakste 10 procent scorende leerlingen op spelling. Vergoeding van de verschillende trajecten loopt binnen het basisonderwijs via de gemeente. Maar leerlingen waarbij pas in het voortgezet onderwijs dyslexie wordt vastgesteld, vallen buiten de regeling.

Toch komen de meeste leerlingen met dyslexie met een dyslexieverklaring op het voortgezet onderwijs. Overigens hanteert niet iedere gemeente dezelfde regels als het gaat om toewijzing van vergoeding. Bij het vergoede behandeltraject wordt wel inzet van de ouders verwacht: zij moeten 5 à 6 keer per week met hun kind oefenen en het is dus belangrijk dat ze er wel achter staan. Binnen het samenwerkingsverband is gekeken naar een methode

om ondersteuning bovenschouls in te zetten. Daarbij is gekozen voor de software van Kurzweil.

Kurzweil en andere

Dat deze keuze de meest logische was, stond niet voor iedereen in de projectgroep vast. Verschillende methodieken hebben uiteraard verschillende voor- en nadelen. De pluspunten van Kurzweil die door De Waard en Van der Werf werden gepresenteerd, zijn onder meer het bovenschouls arrangement, de weblicentie voor school en thuis, en de mogelijkheid om extra licenties aan te vragen. Plein013 is een initiatief in Tilburg met een ingerichte bibliotheek met KES-bestanden. Dit zijn speciale bestanden voor de software van Kurzweil.

Deze bestanden worden gedeeld en de bibliotheek wordt verder uitgebouwd. Dat is mooi, maar vanuit de zaal werden er toch wat vraagtekens geplaatst. Zo is de software van Kurzweil niet web-based, het is geen app. Dat betekent dat de software gedownload moet worden op een laptop en dan is het een idee om de laptops door school te laten financieren.

Dat levert echter wel een stevige kostenpost op. Vooral in de overgang van primair naar voortgezet onderwijs zit de grootste te nemen hobbel in het begeleidingsproces. Alles bij elkaar is het zaak om de verschillende ontwikkelingen goed te monitoren, zeker omdat de ontwikkelingen in de technologie snel gaan.

Doorgaande lijn

De discussie spitste zich daarna toe op de doorgaande lijn. Zoals gezegd is vooral de overgang van primair naar voortgezet onderwijs een heikel moment voor deze doorgaande lijn in de begeleiding van dyslexie. 'Naar de brugklas gaan is al spannend

op zich' en 'het VO is misschien te weinig meegenomen in de keuze voor Kurzweil'. Toch is de ervaring van Van der Werf en De Waard dat de overgang naar een ander systeem spannend is, maar over het algemeen wel goed gaat. 'Het hoeft geen groot verschil te zijn. Wellicht voor de zware gevallen. Vaak is het een kwestie van even wennen.' Een punt dat daar aan raakt, is de vraag of je dyslexie moet laten meewegen in het schooladvies. Leerlingen kunnen het misschien cognitief wel aan, maar zijn vaker gebaat bij een realistische keuze. Dat werkt ook meer motiverend. Mondeling toetsen komt zeker voor, maar dat geldt niet voor het eindexamen en het is

zaak rekening te houden met de exameneisen bij de keuze voor een school. Bij voorkeur kijken PO en VO samen naar het schooladvies. Tegelijkertijd werd de vraag gesteld of een soepele overgang ooit gaat lukken zonder gepersonaliseerd onderwijs.

Soepele driehoek

Een soepele driehoek tussen leerling, ouders en school is essentieel. Voor het signaleren van problemen en het vaststellen van grenzen bijvoorbeeld. Ook om te bekijken wat buiten de school kan en wat docenten extra kunnen doen. Voor ouders is het belangrijk om te constateren dat er in ieder geval iets met het onderwerp gebeurt. Het is goed om met ouders

duidelijk af te spreken wat zij kunnen betekenen. Vanuit het perspectief van de leerling is het goed om niet te werken met standaard lijstjes, maar om vragen te stellen als "wat heb je nodig om verder te komen". En het is goed om te weten wat een leerling op eigen kracht kan.

